

BIULETYN KOWIEŃSKI

Nr.

Wilno, dnia 12 czerwca 1936 r.

1470.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział.Str.

1. Kolejna korespondencja Gustajnisia w sprawie deklaracji nowego premiera polskiego.-

I. 1.

K r o n i k a .

2. Sprawa konferencji aeroklubu krajów bałtyckich.-

" 2.

3. Dokoła konferencji kolejowej państw bałtyckich.-

" "

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENNETRZNEJ I ZYCIE SPOŁECZNE.

4. "L.Aidas" o wyborach sejmowych i znaczeniu Sejmu.

III. "

K r o n i k a .

5. Dokoła wyborów do Sejmu.-

" 3.

6. Radjowe przemówienie premiera Tubelisa w związku z wyborami do Sejmu.-

" "

x

x

x

Dział 187

I. ZAGADNIENIA POLITYKI WAGAROWICZAN

1. Kolejna konferencja Gostajniak w sprawie
 2. Kierownictwa nowego przemysłu polskiego.

K r o n i k a .

3. Sprawa konferencji sekcji klubów kresowych
 4. Dokończenie konferencji kresowych kresowych.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WAGAROWICZAN
 I. WYCIĄG SPISOWY

4. "J. Albas" o wyborach sejmowych i znaczeniu Sejmu.

K r o n i k a .

5. Dokończenie wyborów do Sejmu.
 6. Redakcja przemówienia przemysłu w Warszawie
 z wyprzedzeniem do Sejmu.

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. KOLEJNA KORESPONDENCJA GUSTAJNISA W SPRAWIE DEKLARACJI NOWEGO PREMJERA POLSKIEGO. Kolejna korespondencja W.Gustajnisia p.t. "Deklaracja żołnierza w Sejmie". "L.Aidas" Nr. 264 z 10. VI.36 r. Streszczenie:

4 czerwca oczekiwano w Sejmie warszawskim z ciekawością deklaracji nowego premjera polskiego Składkowskiego. Już przedtem wytworzono na podstawie "Strzępów meldunków" opinię o generale Składkowskim jako o człowieku otwartym i prostolinijnym.

Deklaracja premjera Składkowskiego była dosyć ciekawa, zarówno pod względem treści jak w jeszcze większym stopniu w formie. Premjer przemawiał z pamięci gestykulując i od czasu do czasu uderzając pięścią w pulpit. Sposób przemawiania nowego premjera wywarł dobre wrażenie. Sejm wyrażał swe sympatje oklaskami. Słabe były jedynie oklaski, gdy generał oświadczył, że rząd nie da bić żydów. Widocznie w Sejmie żydzi niewiele mają przywajców.

W polityce wewnętrznej przejawia się wyraźna kontynuacja l.p. Piłsudskiego. Niejednemu wydało się, że zachodzi nawet zewnętrzne podobieństwo między Piłsudskim a Składkowskim, gdy ten ostatni mówił z trybuny sejmowej. Mówił bardzo głośno i wyraźnie, tak że nawet mimo złej akustyki można było jego słowa zrozumieć.

Pochodzenie i polityczne oblicze nowego rządu polskiego jest bardzo wyraźne. Jest to wyraźne kontynuowanie tradycji Piłsudskiego z tą tylko różnicą, że na miejscu Piłsudskiego stoi przewidziany przezeń generał Rydz-Śmigły. Natomiast Składkowski jest jedynie wykonawcą wysuniętym przez Śmigłego. To też nawskroś zrozumiałe jest zakończenie deklaracji nowego premjera: "Śmigły daje stanowczy rozkaz, który się wyraża w jednym zdaniu: należy rozpocząć twarde życie.

W ten sposób obecny rząd polski jest rządem wyraźnie postawionym na zasadach państwowych i w ten sam sposób kierowanym. Dlatego się to może dlatego, że świat coraz bardziej nabiera przekonania o nieuniknionej wojnie i już w czasie pokoju zaczyna rządzić się po wojskowemu. /A-8/37/. P.

K r o n i k a .

2/. SPRAWA KONFERENCJI AEROKLUBU KRAJÓW BAŁTYCKICH. "Liet. Aidas" z 10. VI.1936 r. Jak donoszą pisma, w dniach 5-7 lipca odbędzie się konferencja aeroklubów Litwy, Łotwy i Estonji i Finlandji. Z ramienia Litwy udadzą się na konferencję prezes Aeroklubu Litewskiego prof.Żemajtis, członek zarządu Szpokiewiczzius i lotnik Pyragius. /K./. P.

3/. DOKOŁA KONFERENCJI KOLEJOWEJ PAŃSTW BAŁTYCKICH. "L.Aidas" z 10. VI. 1936 r.: Dnia 6 czerwca w Rydze została zakończona konferencja kolejowa państw bałtyckich. Po zamknięciu konferencji jej uczestnicy udali się do Libawy dla zwiedzenia istniejących tam zakładów przemysłowych. /K./. P.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

4/. "L.AIDAS" O WYBORACH SEJMOWYCH I ZNACZENIU SEJMU. "L.Aidas" Nr. 260 z 8. VI. 1936 r. Artykuł p.t. "Jutro głosujemy". Streszczenie:

9 czerwca cały kraj stanie przy urnach wyborczych. Kampanja przedwyborcza, jeżeli tak można nazwać poważne i spokojne przygotowanie do wybrania nowego przedstawicielstwa narodowego, przeszła bez żadnych alarmów i wstrząsów, jak to bywało dawniej. Nie szukano żadnych efektów, chciało jedynie dać okazję krajowi do wypowiedzenia się w spokojnym nastroju w ważnej dla wszystkich sprawie. Zaznaczyć też należy, że cel ten został osiągnięty.

Zainteresowanie wyborami w całym kraju jest wielkie.

W ten sposób obecny rząd polski jest rzędem wyrażnie postawionym na zasadach parlamentaryzmu i w ten sposób kierowanym. Dlatego się to może zdarzyć, że świat coraz bardziej będzie przychylniejszy dla o międzynarodowej wojnie i że w czasie pokoju zaczynają rozprzestrzeniać się po wojakowemu. /A-6/37/ p.

K. L. O. D. I. K. B.

10. VI. 1938 r. Tak dochodzi pisma, w którym 5-7 lipca
odbyła się konferencja aeroklubów Litwy, Łotwy i Estonii i Fin-
landii. Z ramienia Litwy udział w tej konferencji przejął Aero-
klub Litewski prof. Bema, członek zarządu i dyktando i

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENIETRZNEJ
I ZYDIE SPOŁECZNE.

"Л.А.ИЗДА" №7. 800 з.б. VI. 1982 г. Авторский п.д. "Литературное издательство".
"Л.А.ИЗДА" о выборочном редактировании и переводе с русского языка.
:издательство:

Zainteresowanie wyborców w całym kraju jest wielkie. Znamyśmy ten fakt, że nie ten został odwołany, nie się w spokojnym nastroju w kraju dla wszystkich spraw. Średnich efektów, chociaż jedynie dla krajów do wypowiadania. Średnich efektów, chociaż jedynie dla krajów do wypowiadania. Średnich efektów, chociaż jedynie dla krajów do wypowiadania.

Wszędzie się żywo szykuje do głosowania. Nowy Sejm będzie nowe nadzieje i oczekiwania. Rzecz zrozumiała, że jednym z najważniejszych zadań przedstawicielstwa narodowego będzie walka z różnymi trudnościami, zwłaszcza gospodarczymi. Nikt jednak dzisiaj nie może powiedzieć jak i kiedy te trudności będą pokonane, gdyż zależy to nie od stworzenia xxx takiego czy innego organu państwowego, a tylko od wielu innych czynników. Byłoby więc rzeczą niewłaściwą, że po zebraniu się nowego Sejmu wszystkie trudności raptem odpadną.

Wobec wybrania nowego Sejmu w życiu państwowym Litwy otwiera się nowa karta. Zmiana ta nie może nie wywołać nowych nadziei i oczekiwań. Cała uwaga Litwinów musi być dziś skupiona na sprawie stworzenia Sejmu. Każdy z wyborców winien zapoznać się z kandydatami i oddać swój głos. Znajdą się wprawdzie agitatorzy, którzy niejednogo namówią do wstrzymania się od spełnienia obowiązku wyborczego. Jednak Litwini powinni wiedzieć do czego ci agitatorzy dążą i zerwać z nich maski bezładnego wahania. Idąc do urn wyborczych jak jeden mąż wykażą Litwini całemu światu, że są karni i jednolici.

"Lietuvos Aldas" Nr. 262 z 9. VI. 1936 r. Artykuł p.t.

"Cel i znaczenie Sejmu". Streszczenie:

W całym kraju odbywa się głosowanie. Dotychczas brak wiadomości o przebiegu wyborów na prowincji, lecz sądząc z nastrojów przedwyborczych, głosowanie jest tam również ożywione co w Kownie. W przeddzień wyborów premier Tubelis wygłosił przez Radio przemówienie, podkreślając zwłaszcza dwa momenty: dlaczego Sejm jest wybierany akurat obecnie i jaki jest cel nowego Sejmu.

W ciągu ostatnich 10-ciu lat rząd narodowy bez żadnych wahań i zboczeń dążył do moralnego zjednoczenia narodu. Wypadało zaleczyć rany wyrządzone przez dawne sejmy i otrząsnąć naród z psychologii partyjnej. W miarę zmieniania się sposobu myślenia w narodzie musiał się też zmieniać ustrój państwowy, za podstawę którego wzięto zasadę autorytetu. Ewolucja ta odbywała się i odbywa w narodzie litewskim oraz innych krajach. Spośród państw bałtyckich Litwa pierwsza stanęła na nowej drodze. Dzisiaj wybierając przedstawicielstwo narodowe na nowych podstawach mogą się Litwini cieszyć z osiągniętych wyników. Rzecz można, że ostatnie 10 lat były należycie wyzyskane dla pracy przygotowawczej nie tylko odnośnie wyborów samego przedstawicielstwa, lecz również jego pracy w nowych warunkach. Dlatego też słowa premiera wygłoszone przez Radio nabierają szczególnego znaczenia. Powiedział on m.in. co następuje: "Nasza wewnętrzna sytuacja w ciągu ostatnich kilkunastu lat wzmocniła się i uporządkowała. Walka partyjna, która się rozpanoszyła wśród Litwinów za czasów dawnych Sejmów, zamarła i nie utrudnia prowadzenia spraw państwa. Dlatego też możemy spokojnie nie ryzykując wstrząsem życia państwowego, dojść do stworzenia przedstawicielstwa narodowego, jako organu przewidzianego przez konstytucję państwową"

Obok pracy nad zreformowaniem wychowania narodu odbywała się niemniej ważna praca nad uporządkowaniem spraw gospodarczych i kulturalnych państwa. Dzisiaj dobrobyt gospodarczy kraju zależy od dwóch czynników: od zdolności kraju do produkowania i od giętkości tej produkcji, jej zorganizowania, jak również od koniunktury międzynarodowej. Dlatego też gospodarcza działalność rządu narodowego szła w dwóch kierunkach: popierano i zachęcano produkcję zwłaszcza rolną, a z drugiej strony wykazywano jaknajwięcej inicjatywy w kierunku znalezienia rynków zagranicznych i przystosowania się do ich wymagań. Pomimo kryzysu wysiłki rządowe dały dobre wyniki i dzisiaj można z zadowoleniem skonstatować, że już się odczuwa gospodarcza poprawa. Premier podkreślił, że dziś z zadowoleniem można oświadczyć, iż wszystko co produkujemy możemy sprzedać.

W drugiej części swej mowy premier wysunął podstawowy cel nowego Sejmu. Rytm życia litewskiego coraz się wzmacnia. Codziennie są wysuwane kwestje, które wymagają szybkiej decyzji, gdyż w przeciwnym razie mogą się stać hamulcami normalnego rozwoju państwa i narodu. Na to zaś potrzebne są ustawy. Poza tym dawniejsze ustawy

[illegible]

1940-1941 "United Nations" 1940-1941

W całym kraju odbywa się głoszenie. Dotychczas brak było
modelu o przedsięwzięciu wybudowania na prowincji, lecz sądzę, że
przedsiębiorcy, głoszenie jest tam, gdzie jest
W przedziale wyborów premiera Lubella wylosił przez losy
wielkie, podkreślając wielkość dwu momentów: dla niego jest
wybierany skrajnie obecnie i taki jest cel nowego Sejmu.
W ciągu ostatnich 10-15 lat rząd narodowy bez żadnych
wzrostu i spoczynku dążył do materialnego zjednoczenia narodu. Wydało
się, że ten wyzyskany przez dany sejm i coraz więcej naród z
eksploatacją partyjną. W miarę zainicjowania się społecznej myśli w kraju
dalej musiał się też zainicjować naród państwowy, za podatkami kłopot
wzięto zasadzie autorstwa. Rozwijała się i oddawała się i oddawała
rodzajowi litewskiemu oraz innym krajom. Spór o państwo polskie
litewskie stał się na nowo dźwignią. Działalność wybitna przed
wieloletnią działalnością na nowym podłożu mogła się iść iść iść
i odzyskać swój kraj. Rząd mógł, że ostatnie 10 lat były na
lewole wywołane dla pracy przygotowawczej niezwykle odnośnie wy-
konalności przedsięwzięcia, lecz również tego pracy w nowym
warunkach. Dlatego też nowe przedsięwzięcie ogłoszone przez Radę na-
rodową, szczególnie znaczenia. Po latach on w. i. co następuje
Nasze wewnętrzne życie w ciągu ostatnich kilkunastu lat
zmieniło się i uporządkowało. Wskaźnik partyjny, który się rozwinął
z wieloletnich czasów do czasu do czasu, zmienił i nie ustronił
głoszenia przez państwo. Dlatego też możemy spodziewać nie tylko
krajowe wzmocnienie państwa, ale i do zjednoczenia państwa
państwa narodowego, jako organu państwowego przez konstytucję
państwa.

Około pracy nad zreformowaniem wychowania narodu odbywała się
niekiedy jedna praca nad uporządkowaniem spraw gospodarczych i
kulturalnych państwa. Ostatni dobrotliwy gospodarczy kraj zale-
ży od dwóch czynników: od zdolności kraju do reformowania i od
zisków tej produkcji, tej zorganizowania, tak również od kon-
tynuacji międzynarodowej. Dlatego też gospodarcza działalność państwa
narodowego zależe w dwóch kierunkach: popieranie i zachęcanie produk-
cji własnego rolnictwa, a z drugiej strony wykazywanie jaknajwiększej
inicyjatywy w kierunku zainicjowania rynku zagranicznych i przystoso-
wania się do ich wymagań. Pomimo kryzysu wsiłki rządowe dąży do
prewencji i dzisiaj można zadowoleniem skonstatować, że już
się odnowa gospodarcza praca. Premier podkreślił, że dając
zadowoleniem można osiągnąć, iż wszystko co produkujemy możemy
zprzedać.

W druku jest część nowy premier wysunął podawany cel no
wego Sejmu. Rzym tytu litewskiego coraz się wzmaga. Godziennie
się wysuwane kwestje, które wymagają szkieletu dezerter, gdyż w
trzechwymi także mogą się stać barłami normalnego rozwoju podsta
i narodu. Ważne jest potrzebne są ustawy. Pozostawiającą ustę

też muszą być przejrzane i dostosowane do nowych wymagań. Dotychczas ciężką pracę ustawodawstwa wykonywać musiał wódz narodu i jego rząd. Po zwołaniu nowego Sejmu przyciągnięte będą do tej pracy nowe siły, zwłaszcza że Sejm nierozbity na partje będzie mógł tę pracę wykonać jednolicie. Premier podkreślił, że przedstawiciele narodu nieskrępowani partyjnymi względami będą mogli bardziej celowo i lepiej niż dawne sejmy ocenić ustawy dostarczone do rozważania. Jest to właśnie, jak podkreślił premier, zasadniczy cel Sejmu. Wreszcie Sejm będzie mógł jeszcze mocniej związać rząd z narodem.

To też mając na względzie wielką rolę, jaką Sejm odegrywać będzie w dalszym życiu litewskiego państwa i narodu, wszyscy Litwini muszą odbyć swój obowiązek obywatelski głosowania. /C-1/9/.P.

K r o n i k a .

5/. DOKOŁA WYBORÓW DO SEJMU. Z Kowna donoszą: według otrzymanych sprawozdań, frekwencja wyborców wynosiła w drugim dniu wyborów od 10 do 17 procent, a w obwodzie kłajpedzkim około 20 proc. Ogółem w ciągu obu dni głosowało około 50 procent wyborców.

W przeddzień wyborów zarządzeniem M-stwa Spraw Wewn. zawieszone zostało wydawanie litewskich dzienników opozycyjnych: "Liet. Zinios", "Jaunimas" i "Rytas". Zawieszenie tych dzienników nastąpiło z powodu niezamieszczenia przez redakcje nadesłanych przez M-stwo Spraw Wewnętrznych artykułów przedwyborczych. Obecnie zakaz wydawania powyższych organów przedłużony został na miesiąc, zaś redaktorów pozbawiono prawa wykonywania czynności zawodowych. /C-1/9/.

6/. RADJONE PRZEMÓWIENIE PREMIERA TUBELISA W ZWIĄZKU Z WYBORAMI DO SEJMU. "L. Aidas" z 9. VI. 1936 r. : 8 czerwca premier Tubelis wygłosił przez Radjo przemówienie, w którym m.in. oświadczył co następuje: "Wewnętrzna sytuacja Litwy w ciągu ostatnich kilkunastu lat wzmocniła się i uporządkowała. Walka partyjna, która się rozpanoszyła wśród Litwinów za czasów dawnych sejmów, zamarlała i nie utrudnia prowadzenia spraw państwa. Dlatego też możemy spokojnie nie ryzykując wstrząsem życia państwowego, dojść do stworzenia przedstawicielstwa narodowego, jako organu przewidzianego przez konstytucję państwową. W ciągu ostatniego 10-ciolecia wypadło rządowi wykonać bardzo ciężkie i zawiłe prace zarówno w dziedzinie wychowania narodu, jak też życia gospodarczego. Dawniej eksport produktów litewskich odbywał się głównie w kierunku sąsiedniego państwa. Jednak już przed kilku laty sprzedaż w tem państwie była utrudniona z powodu tendencji gospodarczych tego państwa. Były również przyczyny polityczne, które również utrudniały eksport litewskich produktów. Litwinom wypadło szukać nowych rynków. Wszystkie te trudności udało się szczęśliwie pokonać. Dzisiaj Litwini mogą sprzedać wszystko, co produkują. W tym samym czasie zarówno na Litwie jak i innych państwach przejawiał się nowy kierunek opierania życia państwowego na zasadach autorytetu i dyscypliny. Kierunek ten zdobył w życiu państwowym trwałą podstawę.

Życie wysuwa nowe wymagania. Cały ciężar wydawania ustaw dotychczas spadał na wodza narodu i jego rząd. Sejm znacznie się przyczyni do odbycia tej pracy. Przedstawiciele narodu nieskrępowani względami partyjnymi będą mogli bardziej celowo niż były sejmy ocenić dostarczane do oceniania ustawy. Jest to zasadniczy cel Sejmu. Pozatem przedstawicielstwo narodowe będzie musiało spełnić również inne obowiązki powierzone mu w konstytucji, a mianowicie przyjmować wykazy dochodów i wydatków, traktaty międzynarodowe, zatwierdzać budżety. Konstytucja przyznała też Sejmowi prawo kontroli. Sejm będzie mógł zgłaszać interpelacje i pytania, wyrażać rządowi zaufanie lub brak. Rząd wierzy, że przedstawicielstwo narodowe będzie stanowiło jeszcze jeden sposób łączności między narodem a Gabinetem, co pozwoli rządowi na lepsze regulowanie spraw państwowych.

Ordynacja wyborcza nakłada na wszystkich obywateli obowiązek głosowania. Ten obowiązek Litwini powinni odbyć. Tego wymaga od nich naród i państwo. /C-1/9/.

Wini muszę odbyć swój obowiązek obywatelski głosowania. /C-1/94.P.
Będzie w dalszym życiu litewskiego państwa i narodu, wszyscy lit-
To też mając na względzie wielką rolę, jaką Sejm odegrał
Kresowie Sejm będzie mógł jeszcze mocniej związać rząd z narodem.
Jest to właśnie, jak podkreślił premier, zasadniczy cel Sejmu.
I łopiej nie dawać sejmowi ocenić ustawy dostarczone do rozważenia.
Wodni niekierownik partijnymi względami będą mogli podjąć celowo
ce wykonanie jednolite. Premier podkreślił, że przedstawienie na-
re alij, zwłaszcza że Sejm niechceby na partję będzie mógł tę pra-
tę. Po zwołaniu nowego Sejmu przedstawienie będą do tej pracy na-
oza ciężka praca ustawodawstwa wykonawstwa musieli wódt narodu i jego
Ces muszę być przejętym i dostosowane do nowych warunków. Dotychn-

1870

[illegible][illegible]